

LBRIS

We know
books

Natalie Amiri, născută în 1978, a crescut într-o familie de clasă mijlocie din München. Fiica unui părinte german și a unui părinte iranian, ea a studiat „Studii Orientale” cu accent pe Studii Iraniane în Bamberg, Teheran și Damasc, apoi a lucrat în ambasada germană din Teheran. A fost corespondentă pentru ARD („Arbeitsgemeinschaft der öffentlich rechtliche Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland” - Comunitatea de lucru a institutelor publice de radiodifuziune ale RFG-ului), din 2007 și a preluat funcția de șef al biroului din Teheran în 2015. La 1 mai 2020, a trebuit să renunțe la poziția de conducere din Iran deoarece Ministerul de Externe german se temea că ar putea fi luată ostatică.

Natalie Amiri

ÎNTRE DOUĂ LUMI DESPRE PUTERE ȘI NEPUTINȚĂ ÎN IRAN

Traducere de
Cristina Badea-Guțu

 CETATEA
DE SCAUN

Cuprins

INTRODUCERE	9
COPIII REVOLUȚIEI.....	17
RĂZBOIUL	28
FEMEIA DE SERVICIU	32
ÎN DULAP	43
PROTESTELE STUDENȚEȘTI	54
SOCIETATEA PARALELĂ	63
CRĂCIUNUL CU AHMADINEJAD	75
CURAJUL FEMEILOR IRANIENE.....	85
CULOAREA REVOLUȚIEI	98
ASCENSIUNEA GĂRZII REVOLUȚIONARE	112

RELATIILE DINTRE IRAN ȘI ISRAEL	130
LIBERTATEA	144
COVORUL	150
ACORDUL SPERANȚEI.....	154
LUMEA OAMENILOR DE AFACERI	168
CONDIȚIILE DE MUNCĂ	177
REȚELELE DE SOCIALIZARE	191
CONTROLUL PAȘAPOARTELOR.....	194
IRANUL ȘI OCCIDENTUL	208
RIDICHI.....	219
NAVA CARE SE SCUFUNDĂ	225
GAME OVER.....	233
PĂSTRAREA PUTERII CU ORICE PREȚ.....	244
ÎNCHEIERE.....	257
MULȚUMIRI.....	267
BIBLIOGRAFIE	269

Introducere

N-am avut încotro. Trebuia să mă tot întorc, în ciuda tuturor avertismentelor. Între 2015 și 2020, timp de cinci ani, am relatat din Teheran în calitate de șefă a biroului local al televiziunii ARD. Am relatat inclusiv despre subiecte care sunt tabu în Republica Islamică precum execuțiile, consumul de droguri, despre femeile neînfricate și curajoase care luptau pentru drepturile lor, sau despre mercenarii afgani care fuseseră recrutați de Garda Revoluționară și trimiși în Siria. Am relatat despre o societate cu două vieți paralele - cea oficială și cea interzisă. Fiecare poveste pe care voiam să o spun venea la pachet cu palpitații și cu sentimentul că de data asta mă vor lua pe sus, că de data asta nu voi scăpa. Totodată, speram ca riscul să merite, că cei din Occident, care mă urmăreau vor vedea Iranul dintr-o perspectivă diferită în urma reportajelor mele: uitați-vă într-acolo, ascultați! Vorbesc de lucruri despre care oamenii de aici nu o pot face. Pentru ca ei nu au două pașapoarte, lucru pe eu îl datorez tatălui meu iranian și mamei mele nemțoaice. Pentru că ar fi închiși imediat – fără punere

data să văd cum arată o celulă din interior pentru mai mult timp. Un sentiment ciudat, opresiv, mai ales dacă ai crescut într-o democrație. Mă gândeam la ce cărți aş citi. Și memorasem o secvență de exerciții de pe o aplicație, pe care să le repet zilnic în închisoare. Șapte antrenamente cu intervale de înaltă intensitate. De câte șapte minute. Mă gândeam că dacă mă pregătesc în sinea mea să merg la închisoare, atunci nu mi s-ar mai fi părut așa o mare scofală, dacă s-ar fi ajuns la asta. Sau cel puțin așa-mi spuneam.

Această carte nu este o analiză științifică. Este mai degrabă o relatare asupra situației actuale a țării și o prezentare generală a istoriei Republicii Islamice din perspectiva mea de jurnalistă, ca fiică a unui persan și a unei nemțoaice, care a crescut în Germania. Din prisma unui mediator între cele două culturi, ceea ce mi-am dorit să devin încă de când eram mică. A unui om care jonglează între aceste două lumi, între demonstrații anti-americani din Teheran și oamenii care dansează pe băncile de la Oktoberfest în München. Adesea în decursul a 24 de ore. Și din când în când sufletul nu mă prindea suficient de repede din urmă. Rămânea agățat undeva la mijloc. Cel mai mare imbold de a merge mai departe îl primeam când îmi spuneau telespectatorii că dintr-odată vedeau Iranul cu alți ochi după ce s-au uitat la un reportaj de-al meu. Nu mai era totul doar alb-negru.

Copiii Revoluției

Sunt un copil al Revoluției. Dar nu unul care a trebuit să suporte, să accepte și să trăiască cu consecințele Revoluției din Iran. Doar anul în care m-am născut mă leagă de milioane de iranieni, care nu cunosc altă formă de guvernare decât cea a Republicii Islamice. Părinții lor au avut grijă de asta. La 1 februarie 1979, Ayatollahul Khomeini s-a întors din exilul din Franța. Câțiva ani mai târziu am avut ocazia să cunosc trei persoane care au asistat la revenirea lui Khomeini în Iran, două dintre acestea aflându-se în același avion: jurnalistul Peter Scholl-Latour și Sadegh Tabatabai, un însoțitor de-al lui Khomeini. Ambii mi-au povestit separat, că nu erau siguri dacă avionul Air France, care îl transporta pe liderul Revoluției Khomeini, va ateriza sau va fi doborât înainte de aterizare. În acel moment nu era încă limpede dacă armata va întoarce armele împotriva noului lider în ultima clipă – sau dacă Occidentul va face asta. Aeronava a aterizat în siguranță la Teheran și l-a readus înapoi pe liderul Revoluției. Acesta se afla în exil din 1964, petrecând o perioadă îndelungată în Irak, iar când Revoluția din Iran era deja în deplină desfășurare, el se

afla în Franța. Pe scaunul de lângă el în avion se afla noua Constituție a țării. În curând trebuia proclamată Republica Islamică. O republică, potrivit lui Khomeini, care ar trebui să fie ca orice altă republică, dar cu o singură diferență majoră: integrarea legii islamice, Șaria. O diferență importantă pe care oamenii o vor simți în curând pe propria piele. La doar câteva săptămâni după sosirea lui Khomeini avea să înceapă primul val de arestări în rândul opozanților Revoluției și al celor loiali Șahului.

Cu ocazia celei de-a 40-a aniversări a Republicii Islamice, am postat pe Twitter o imagine pe care mulți iranieni au partajat-o prin intermediul rețelelor de socializare. Imaginea arăta o aeronavă Air France aflată pe pista aeroportului din Teheran, cu scara lăsată. Covorul care acoperea scările era îmbibat cu sânge. Pentru asta mi s-a retras legitimația de presă pentru trei luni.

Când Ayatollahul Khomeini a aterizat la Teheran în acea zi friguroasă de februarie, mentorul meu, pe atunci corespondentul ARD Peter Mezger, se afla la aeroport împreună cu alți peste 150 de jurnaliști occidentali. Se luptase să prindă un loc chiar lângă scara avionului din care avea să coboare Khomeini. Peter mi-a povestit cum a fost martor la euforia necondiționată a mulțimii. Populația, inclusiv cei care duseseră până atunci un stil de viață occidental, aștepta cu nerăbdare noutatea. Nimeni nu-și dorea altceva decât schimbarea stării de fapt. Toate păturile sociale fuseseră cuprinse de un nivel de optimism incredibil. Nici un interviu luat pe stradă în acea perioadă nu arăta vreo urmă de îndoială asupra măreției și noutății. Islamul nu avea o imagine negativă în această țară, pentru

că toți clericii erau în opoziție, iar în Iran religia juca un rol important în viața de zi cu zi. Pe atunci oamenii erau mult mai religioși decât astăzi. Peter mi-a povestit că debarcarea lui Khomeini din avion a părut foarte teatrală. A început o exultare frenetică. Mentorul meu a subliniat că nu era vorba de o punere în scenă, ci de o reacție spontană. Khomeini însuși nu arăta nici o emoție. Pentru că mulțimea blocase străzile, el nu a putut fi adus cu mașina în oraș, ci a fost transportat cu elicopterul la cimitirul Behesht-e Zahra. De acolo a vrut să vorbească celor aproape două milioane de oameni care îl așteptau: studenți, intelectuali, comuniști, simpli muncitori și profesori, femei cu fustă mini și femei cu *chador*, tradiționalul văl negru care acoperă tot corpul. Practic toată societatea a ieșit în stradă. Mulți revoluționari mi-au povestit în interviuri ulterioare că Khomeini trebuia să aducă libertatea și mult așteptata schimbare politică. Voiau să scape definitiv de Mohammad Reza Pahlavi, Șahul Iranului, și serviciul său secret brutal, SAVAK (Sazman-e ettelaat o amniat-e keshvar, Organizația pentru Informații și Securitatea Țării), care fusese înființată având ca model Mossadul israelian și CIA. Libertatea presei și libertatea de opinie trebuiau consolidate, membrii opoziției eliberați din închisori, iar clivajul dintre bogați și săraci - redus. În discursul său din fața cimitirului, Khomeini a promis apă și electricitate gratuită pentru toată lumea. Ulterior acest discurs a dispărut. S-au șters urmele acelei promisiuni, pentru că ea nu a fost niciodată îndeplinită. Cu toate acestea, multora le-a rămas în minte.

Inițial Revoluția era iraniană, nu islamică.

Ayatollahul Khomeini a anunțat că se va retrage în fortăreața religioasă Qom, orașul în care studiasse și predase. În cartea sa *Welayat-e Faqih* (Guvernarea Juriștilor), care se bazează pe scrierile sale din exil, Khomeini descrie sistemul de guvernare a Republicii Islamice. Doar că foarte puțini au citit această carte, care era interzisă pe timpul Șahului. Altfel, ar fi aflat ce pune la cale Khomeini. În timpul Revoluției, orice părere mai bun, reprezentanții opoziției fiind uniți în jurul unui singur obiectiv: îndepărtarea Șahului. Iar acest lucru s-a împlinit la 16 ianuarie 1979, Șahul și familia sa părăsind Iranul. Ziarele iraniene titrau: „Șâh raft”, Șahul a plecat, iar oamenii sărbătoreau pe străzi. Pentru o clipă, diferențele politice au fost uitate. Diferitele grupuri comuniste și liberale, care veniseră special din străinătate cu autobuzul, sărbătoreau cot la cot cu comercianții conservatori din bazare, cu grupările naționaliste, intelectualii de stânga sărbătoreau cu tradiționaliștii, partidele islamiste moderate cu organizațiile studentești, cei cu orientări occidentale împreună cu cei religioși.

Azi mulți se întreabă de ce nu s-a aspirat la instaurarea democrației? Același lucru mă întrebam și eu, născută în Germania de Vest în 1978. Deci, de ce nu ar fi democrația cea mai bună formă de guvernare? Despre asta am citit o analiză interesantă a profesoarei de studii islamice, Katajoun Amirpur. Aceasta descrie cât de negativ era percepută forma de guvernare democratică în anii 60 - 70 de către câțiva intelectuali de marcă iranieni: „Un motiv important pentru acest fapt era că regimul

dictatorial al Șahului primise ajutor din partea americanilor. De atunci, Occidentul democratic s-a discreditat în ochii multor intelectuali iranieni. Deci pentru că sistemul iranian pretinde a fi o democrație, dar este tiranic, mulți dintre intelectuali s-au îndepărtat de democrație. Și au influențat masele cu această gândire.”

Din acel moment, tot ce avea legătură cu Occidentul a fost disprețuit, respins și distrus. Aproape totul. Patruzeci de ani mai târziu am povestit cu păstrătorul unei comori foarte speciale. „Comoara ascunsă” așa s-a numit reportajul meu, care spunea istoria celei mai mari colecții de artă contemporană din afara Europei și Statelor Unite ale Americii. De la Revoluția Islamică încoace, această colecție zace în subsolul Muzeului de Artă Contemporană din Teheran, TMOCA. Protejată de un bărbat care numește operele de artă „copiii săi”. Firouz Shahbaz habar nu avea de artă, atunci când, în 1979, în toiul Revoluției, i s-a spus că trebuie de acum înainte trebuie să aibă grijă de tablourile de la subsol. De-a lungul anilor, acesta a căpătat vaste cunoștințe despre operele respective. Inițial, fusese angajat în 1977 ca șofer la muzeu. După care a venit Revoluția. Cu ochii în lacrimi mi-a spus că nimic nu era mai important pentru el decât păstrarea acestor picturi. Pentru asta parcurge în fiecare zi coridorul lung până la subsol, descuie ușa groasă de fier cu o cheie mare și se uită la „copiii” lui. Firouz își amintește încă de perioada Revoluției, când se temea că tablourile vor fi distruse când Teheranul era în flăcări. Oamenii ieșiți în stradă să protesteze împotriva Occidentului s-au infuriat și s-au agitat.

Farah Diba, regina de la acea vreme, a cumpărat aceste tablouri în anii 70. Lucrări de Jackson Pollock, Andy Warhol, Gustav Klimt, Marc Chagall, Claude Monet și mulți alți artiști contemporani internaționali și iranieni. O colecție a cărei valoare este acum estimată la aproximativ trei miliarde de dolari. Fotografia Jila Dehjan, care la vremea respectivă a surprins impresiile ceremoniei de deschidere foarte occidentale și extravagante la inaugurarea muzeului, în octombrie 1977, mi-a spus că iranianii se uitau nedumeriți la cuplul imperial, care era înconjurat de artiști exotici și strălucitori din toată lumea. Elita iraniană a vremii petrecea în exces cu oaspeții lor internaționali, cum ar fi Rockefeller sau fostul director al Muzeului Guggenheim. Întregul spectacol a fost acompaniat de muzică experimentală. Fotografia mi-a spus: „La vremea aceea, totul mi s-a părut nou și destul de grotesc. Ca să nu mai vorbim de cum a fost percepută toată treaba de oamenii obișnuiți. Care până atunci nu avuseseră de-a face cu așa ceva. În fotografiile pe care le-am făcut atunci, se pot vedea reacțiile de uimire. În timp ce fotografiam, am devenit brusc conștientă de prăpastia dintre această elită avangardistă și cetățenii simpli. Am vrut să înregistrez atât reacțiile intelectualilor care luau parte la aceste festivități, cât și cele ale celor care se uitau la acest spectacol de afară și nu pricepeau ce se întâmplă. Era mult prea mult peste ceea ce era societatea dispusă să accepte la vremea aceea.”

Au existat multe situații punctuale, care s-au acumulat și care au dus ulterior la Revoluția iraniană din 1979: slugărnicia Șahului față de americani și comporta-

mentul americanilor în țară. O învățătoare, care la vremea respectivă ieșise pe străzi să protesteze împotriva Șahului mi-a povestit că americanii erau foarte disprețuitori față de localnici. Stătuse la coadă în fața cinematografului, când de-o dată doisprezece soldați americani s-au băgat pur și simplu în față și i-au luat locul. Înainte de Revoluție, în Iran trăiau 52.000 de americani. Atunci mii de soldați americani erau staționați în Iran și din 1964 se bucurau de imunitatea politică dată de Șah. Nu în ultimul rând, cursul Revoluției din 1979 fusese stabilit deja în 1953, când CIA și MI6 l-au îndepărtat de la putere pe prim-ministrul ales în mod democratic, Mohammad Mossadegh, în urma unei lovituri de stat înscenate. De atunci, încrederea în Occident a avut mult de suferit.

Paradoxul parteneriatului de conveniență iranio-american a fost că Mohammad Reza Shah a transformat Iranul într-o putere regională cu un flux aparent nesfârșit de petrodolari și arme americane, devenind astfel un ghimpe în coasta Occidentului. Intransigența Șahului în timpul crizei petroliere a fost, de asemenea, decisivă în acest sens. Creșterea prețului petrolului pe care a impus-o amenința să dezechilibreze economia mondială.

Președintele american Jimmy Carter, proaspăt ales în 1977, dorea să scape de Șah. Comunitatea internațională, și înainte de asta mass media, s-au întors împotriva lui. În multe orașe occidentale au existat demonstrații împotriva regimului dictatorial. La Conferința din Guadelupe din 1979 s-au distanțat de Șah, l-au lăsat să cadă, așa mi-a povestit mai târziu Farah Diba, fosta regină într-un interviu. Intenția era de a găsi o nouă „soluție

politică”, fără reuși până atunci să găsească „omul potrivit” pentru asta, așa reiese din dosarele de politică externă ale RFG de la acea conferință. Președintele francez Valéry Giscard d’Estaing a fost însărcinat să ia contactul cu Ayatollahul Khomeini, pentru a determina, dacă există posibilitatea unei schimbări de regim. „Cât timp nu dădea semne că este un simpatizant al comunismului, nu era văzut ca o amenințare”, conform unui general israelian staționat la vremea aceea în Teheran. Documentele guvernamentale americane publicate în 2016 arată, de asemenea, că SUA au avut un comportament mai nuanțat în culise, decât s-a văzut în public. La doar două zile după ce Șahul a părăsit Teheranul, SUA i-au transmis lui Khomeini prin intermediul unui emisar, că în principiu sunt de acord cu ideea de a modifica constituția iraniană și de a aboli efectiv monarhia. Și i-au dat Ayatollahul ui o informație crucială – liderii miliari iranieni erau flexibili în ceea ce privește viitorul lor politic. Astfel, Khomeini știa de la americani că nu are de ce să se teamă de armata iraniană.

Apelul la mai multă libertate, represiunea brutală exercitată de serviciul secret SAVAK, cheltuielile extravagante ale Șahului și occidentalizarea sa, lucruri care au destabilizat și divizat cultural societatea, încercările sale tardive de introducere a liberalismului și abandonarea sa tocmai de către Occidentul mult hulit de societate, a dus în cele din urmă la plecarea lui din țară împreună cu familia și întoarcerea din exil a lui Khomeini. Astfel, Occidentul și-a pierdut cel mai apropiat aliat din Orientul Mijlociu. Și Republica Islamică a putut fi fondată.

Poporul a fost întrebat în cadrul unui referendum, dacă ar trebui instaurată o republică islamică în locul monarhiei. 97 la sută din alegători au răspuns cu da. La 1 aprilie Khomeini a anunțat oficial fondarea Republicii Islamice.

Chiar dacă *establishment*-ul cleric a venit la putere pe nepusă masă, chiar dacă susținea la început, că dorește să se retragă din politică, a reușit să rămână la putere – până în ziua de azi. Clerul a fost singura grupare care a supraviețuit Revoluției. Toți ceilalți rivali politici, care fuseseră inițial aliați și care au sprijinit Revoluția, au fost uciși, sau, dacă au avut noroc, au fost dați la o parte sau exilați. Inițial, mișcarea liberală de stânga a presupus că se poate folosi de Khomeini pentru a scăpa de Șah. Aceștia erau convinși că Khomeini se va reîntoarce în moschee, după căderea Șahului. A fost fix pe dos. Khomeini s-a folosit de ei. Toate posturile cheie au fost ocupate de clerici știți. A fost instituit un monopol teocratic asupra puterii, principiul de guvernare al *velāyat-e faqih* (domnia juriștilor religioși), pe care Khomeini îl urmărea deja de zeci de ani. De acum încolo, conform articolului 56 din Constituția iraniană, suveranitatea nu ar trebui să vină de la popor, ci de la Dumnezeu sau de la reprezentantul său pe pământ. Astfel s-a născut statul teocrat.

A fost o Revoluție care a schimbat cursul istoriei. Un eveniment epocal, care nu doar că avea să determine evoluția politică a regiunii, ci și să dea un nou rol și o nouă dimensiune și o nouă pondere islamismului politic. O Revoluție, care a influențat întreaga lume.

În februarie 1979 nimeni nu și-ar fi putut imagina că, 40 de ani mai târziu, aproape fiecare șofer de taxi din

Teheran își va lua rămas bun cu: „Domnul să-l ocrotească pe Șah”. Sau că un cleric, care se remarcă prin turbanul său, care vrea să urce într-un autobuz în Teheran și să cheme după aceea un taxi, va fi ignorat, asta dacă are noroc. Pentru că altfel ar putea fi insultat și scuipat. Mulți clerici mi-au povestit că au ajuns să-și dea jos turbanul, atunci când vin în capitală, pentru a nu fi recunoscuți ca *molahi*.

Atitudinea societății față de Revoluție s-a schimbat dramatic. Copiii Revoluției aud de la bunicii lor povești romanțate despre epoca Șahului, nu cunosc altceva decât Republica Islamică și tânjesc după lumea din afară, pe care o urmăresc prin intermediul VPN-urilor pe rețelele de socializare blocate de stat și pe canalele de televiziune interzise, prin intermediul antenelor de satelit interzise emisiuni produse de iranienii exilați.

Într-un reportaj pe care l-am realizat pentru *ARD Weltspiegel*, cu ocazia celei de-a 40-a aniversări a Republicii Islamice, am portretizat trei femei din trei generații. Cea mai tânără dintre ele fusese arestată cu câteva luni dinainte. Motivul: a filmat împreună cu prietenii ei un videoclip pe piesa „Happy” a lui Pharrell Williams. Peste tot în lume, după lansarea acestei melodii, tinerii au realizat videoclipuri și au pus pe internet propria versiune a melodiei „Happy”. Tinerii din Iran care au făcut același lucru ca și alții de vârsta lor din străinătate au fost arestați pentru asta. Pedepsa primită: închisoare de până la un an și 91 de lovituri de bici cu suspendare. În reportajul meu am vorbit și cu o doctoriță. A ieșit în stradă în acea perioadă ca susținătoare înfocată,

pentru că tânjea după libertatea, despre care îi vorbeau prietenii ei din străinătate. Mi-a spus că, dacă ar fi știut unde va duce Revoluția, nu ar fi ieșit niciodată să protesteze și era sigură că nici mulți alții nu ar fi ieșit. La final am intervievat o doamnă în vârstă. În epoca Șahului purta fuse mini și bea whisky. Apoi a venit Revoluția și a pus pe ea un *chador* pe care-l poartă până în ziua de azi. Înainte de a muri, aceasta își promisese deja moștenirea unei fundații religioase. Tânăra care a filmat videoclipul este fiica doctoriței. Care și-a cerut iertare, că a ieșit în stradă atunci să susțină Revoluția. Ea, la rândul ei, este fiica bătrânei care încă mai purta fustă mini în epoca Șahului. Copiii Revoluției sunt cei care trebuie să ducă acum moștenirea părinților lor. Pentru acest reportaj mi s-a retras acreditarea de presă pentru câteva luni.

Războiul

Mama mea nemțoaică a fost cea care mi-a arătat pentru prima dată țara tatălui meu. Pe vremea când eram copil, ea mi-a arătat, cum pot fi compatibile aceste două culturi atât de diferite. De curând am rugat-o să-mi explice cum i-a venit de fapt ideea absurdă să plece la Teheran cu două copile după ea, adică cu sora mea și cu mine, în plin război între Iran și Irak. Iată care a fost explicația ei:

Martie 1982 - Un apel de la Teheran:

În timpul războiului irano-irakian Amir, soțul nepoatei mele preferate Sedighe - erau căsătoriți de doar câteva luni - a fost dat dispărut în misiune și fusese probabil ucis. Sedighe era însărcinată în 3 luni. Era de necrezut. De ce tocmai el, de ce tocmai această persoană lângă care Sedighe era atât de fericită, chiar dacă erau totuși abia la începutul poveștii lor de dragoste? Nu suportam să fiu atât de departe de Sedighe, să nu o pot ține în brațe și să nu o pot consola. Deși asta nu era o consolare. Câteva zile mai târziu, mi-a fost clar: am să mă duc cu Natalie și Jasmin la Teheran. Natalie avea aproape patru ani, iar Jasmin doi. În 1979 avusese loc Revoluția,

iar acum era război. Îmi era indiferent. Roohollah, soțul meu, nu a putut veni în Iran. Era prea mare pericolul să fie confundat cu cine știe cine de pe lista guvernului din cauza unei coincidențe de nume și să fie arestat la întâmplare. Nu mai fusesem în Iran de la începutul lui 1978 - pe când Șahul era încă la putere.

Acum, 1982 totul arăta altfel, era o atmosferă complet diferită. Încă de când am ajuns la Teheran, femeile din avion au fost anunțate, că intră acum pe teritoriul islamic și că vor trebui să poarte vâl. A durat aproape trei ore de la aterizare să trec de controlul pașapoartelor și până la benzile de bagaje. Copiilor le era foame și sete, Jasmin vomase la aterizare. Bărbatul ostil cu ochi întunecați și încrunțați care făcea controlul de frontieră, mi-a deschis toate valizele și a ridicat cu încetinitorul fiecare haină, lăsând-o apoi să cadă - pentru că voia să-mi arate cine-i șeful. A trebuit să pun pe rând toate hainele la loc în bagaj.

Aveam doi copii oboșiți și flămânzi după mine, personalul aeroportului era ostil, soldații posomorâți cu mitraliere erau în fundal, vâlul îmi cădea constant - aproape că mi-au dat lacrimile și nu mai puteam. Apoi brusc a apărut ca prin miracol cumnatul meu Zabihollah. Și azi mă întreb cum a putut trece de bariere, a luat ambele fete de mână și s-a îndreptat cu ele spre ieșire. Deși nu-l mai văzuseră niciodată înainte, au ieșit cu el fără să mai stea pe gânduri, simțind că le va salva. Atunci am știut că totul va fi bine. A mai durat încă două ore până când am putut părăsi aeroportul. Natalie și Jasmin erau deja cu Zabihollah în mașină și s-au dus acasă la familie.